

Conține 4 fascicule,  
8 pagini:

## A. Principal

(pag. 1-4)

## B. Ed. specială:

### Schimbul de studenți

(pag. 5-6)

## C. Eseuri & lucrări

(pag. 7-8)

## D. Literatură

(pag. 9-10)

### În acest număr:

#### Interviu

lect.dr. Marin  
Bălan: "Primul  
contact cu  
filosofia-lecția  
despre  
Maiorescu"  
pag. 2 / A

#### Opinie

Emilian Mihailov:  
"De ce trebuie să  
privatizăm acest  
învățământ drag  
tuturor"  
pag. 3 / A

#### Ai noștri:

"Comte (2 ani în  
1800), Schubert (3  
ani), Donizetti (3  
ani), Pușkin (1 an),  
Rossini (8 ani).."  
Sebastian Grama  
pag. 4 / A

#### Opinie

Despre scrisorile  
de motivație -  
codul scrisorilor  
elegante  
-FILOS  
pag. 5 / B

#### Teatru

Sens interzis-  
pseudofantasma-  
gorie într-un act  
Maria Manuela  
Stoicescu  
pag. 9 / D

**Apel către profesorii interesați:**  
Dacă doriți să coordonați 1-2 pagini  
de revistă (pe teme alese de dvs),  
puteți înființa o rubrică, având  
drept de vot în echipa de redacție  
Coordonator: Alina Latkulik, an III

**Ediție specială în numărul viitor:**  
Facultatea de Filosofie. Trimiteți  
articolele până miercuri 7 dec la  
revista@filos.ro, cu mențiunea:  
"Ediție specială"

**Vă rugăm, nu trimiteți referate,**  
texte scrise de altcineva sau  
literatură slabă. Pe studenți îi  
interesează ce se mai întâmplă,  
opinii inteligente, interviuri,  
recenzii etc

# Luni

## Revista deschisă a studenților în Filosofie

# Nr. 1

28 Noiembrie 2005 Versiunea electronică la <http://revista.filos.ro>

"Luni" este o revistă internă gratuită a studenților la Filosofie. Ea apare bilunar, în ziua de luni. Participarea cu articole este voluntară, nici un alt drept sau responsabilitate nu este transferat între revistă și autori cu excepția dreptului revistei de a publica materialul.

Echipa de redacție selectează spre publicare materialele propuse de oricine și le ordonează. Ședințele echipei de redacție sunt deschise, joi la 18.00 (înaintea datei de luni de publicare)

Vă rugăm, nu acuzați revista ca întreg, trimiteți o replică / un articol la [revista@filos.ro](mailto:revista@filos.ro).

Pentru discuții online și accesul la toate materialele propuse spre publicare: <http://groups.yahoo.com/revistafilosofie>. Versiunea electronică apare simultan la <http://revista.filos.ro>

Așteptăm articolele studenților și profesorilor interesați la [revista@filos.ro](mailto:revista@filos.ro) împreună cu numele și datele de contact

proiect realizat cu sprijinul:

**filos**

Asociația Studențească pentru  
Filosofie și Societate



paginile 5-6, fasciculul B

### Ediție specială: Schimbul de studenți "O filosofie, două perspective"

Editorial de Paul Mihalache

## Foamea de cultură

România este țara unde a apărut pentru prima oară foamea de cultură. Această inedită senzație fiind răspândită social, au apărut și s-au dezvoltat, după glonțificarea lui Ceaușescu și a distinsei sale soții, cantinele culturale. Aici, cultura se gătește la cazan și se dă cu polonicul. Bucătarii nu au timp să dichisească platouri savante și nici nu vor asta. Osârdia lor, desfășurată în frumoase cadre festive, țintește cantitațiile astronomice și nu esențele pure, scăzute până la impalp, așa cum altminteri s-ar conveni. Raționamentul bucatarului național, în nemernicia lui, nu este lipsit de bune intenții atât doar, că extrapolează culturii atributele conceptului de crâpelniță: mai bine ții tot plutonul în viață, semi-subnutrit, decât să ai sub arme un singur soldățoi obez, hrănit cu lopata.

E de ajuns să întrebăm și ni se va răspunde: „Combinatul Poligrafic Cutare opt tone de hârtie, Cutare trei tone, Cutare Zece tone, Total douăzeci și unu tone de hârtie tipărită cu patru mii zece poezii a treizeci și nouă poezi români.”

Cutare editor, descoperă că are undeva la Râmnicul Sărat un văr drept care scrie volume de poezii. Aflând că poporului îi e foame de cultură, iată, din trei mișcări, una mai iute decât alta, apare la raft cu litere de o singură dar măreață șchioapă: Gicuță X, cu volumul „Ah, simt ceva în mine!”. Cu o mămoasă satisfacție, și cu mânecele suflecate gospodărește, editorul primește în pragul prăvăliei felicitări pentru „nerentabilul demers” și împunge duos cu ochii către cititorii tăii cum se mai grămădesc ei la dulcea

țată a Poeziei, plescând satisfăcuți din cerebele.

Dar a încercat cineva a cetire câte ceva dintre coperte aceste adevărate picioare de susținere a spiritului înfometat? Editorul nu, că el editează; autorul nu, că el numai le-a scris... Rămâne cititorul să dea față, fără mască de protecție, cu un text de cele mai multe ori imbecil gândit la soare și scris pe întuneric căci nu mai puțin dur se poate vorbi despre zecile de plachetuțe care nu au alt rost decât să-și submineze propria specie, poezia, scrise de autori care mai ușor fac un sonet decât să povestească pe scurt ceea ce cu toții știam a povesti la școala primară într-o simplă și legendară propoziție: „Mama spală rufe”.

Interviu realizat de: Ruxandra Apetrei, Maria Manuela Stoicescu

Lect. Dr. M. Bălan:

### “...Întâlnirea cu filosofia s-a produs în clasa a X-a, la orele de limba română, la lecția despre Maiorescu”



**Rep.:** Ce părere aveți despre o revistă internă a Facultății de Filosofie?

**Lect. Dr. M. Bălan:** Știu că studenții se zbat de mai mulți ani pentru a realiza o revistă a lor. Prin anii '90 a existat revista *Krisis*, o revistă de filosofie după model occidental, unde apăreau articole și dezbateri ale studenților de la Facultatea de Filosofie din București. Revista n-a mai apărut în principal din motive financiare. După mine, *Krisis* a fost o reușită; sper ca noua revistă a studenților din facultatea noastră, deși pare concepută altfel, să-i calce pe urme.

Nu știu ce loc va deține în noua revistă studiul academic; vă mărturisesc că voi citi mai cu seamă studiile, cu gândul de a descoperi viitori colaboratori pentru *Analele Universității București - seria Filosofie*. De altfel, nu este prima oară când îi îndemn pe studenți să colaboreze la *Anale*. Este drept, le-am dat de înțeles că îi aștept cu recenzii. Dar tocmai pentru că recenzia este un aspect important al cercetării filosofice. Nu este deloc ușor să scrii o recenzie.

Înțeleg că un loc important în noua revistă va fi rezervat dezbaterilor. Tot prin anii '90 - vremuri mult mai zburcănate decât cele din acest prim deceniu al mileniului al treilea - existau, în facultatea noastră, cluburi de dezbateri studentești. Fiind mult mai "neastâmpărați" (în sensul bun al cuvântului), studenții îi invitau pe profesori și discutau - desigur, în mod civilizată - despre problemele care îi preocupau. Știu că și voi, studenții de azi, aveți probleme, aveți reproșuri de făcut, aveți nedumeriri, aveți... dreptate. În ce mă privește (atenție, nu vorbesc decât în numele meu), nu am venit în facultate cu prejudecata că eu nu am ce învăța de la studenți; din contră (*sed contra*). Ca atare, mă interesează discuțiile voastre despre facultate, despre cursuri etc. M-ar interesa să aflu cu ce gânduri se vine în facultate, cu ce gânduri se pleacă, ce cred studenții după primul an de facultate, de ce pleacă unii studenții după primul semestru petrecut în facultate, ce cred studenții despre studiile post-universitare etc.

Mi-ar plăcea să aflu că printre cititorii revistei se numără și liceeni. S-ar putea ca, pentru unii, tocmai această revistă să reprezinte primul contact cu filosofia și primul interes filosofic. Două lucruri mă fac să cred asta: în primul rând, am suficiente motive să spun că felul în care se face filosofia în cele mai multe licee nu este de natură să-i orienteze pe elevi spre o facultate de filosofie; în al doilea rând, încercările filosofice ale studenților pot fi mai "prietenoase" pentru liceeni decât orice alte producții filosofice.

**Rep.:** Când v-ați hotărât să deveniți profesor și de ce?

**Lect. dr. M. Bălan:** Pe vremea când eram copil și nu știam ce este aceea filosofie. Îmi plăceau pe atunci literatura și matematica. Iar când mă gândeam să devin profesor, nu mă gândeam, evident, la

facultate. Întâlnirea cu filosofia s-a produs în clasa a X-a, grație unei note de subsol din manualul de limba și literatura română, notă în care erau pomeniți Kant și Hegel. Am aflat mai multe lucruri despre Kant și Hegel și despre filosofie dintr-o carte a lui G. Bogdan Duică, apoi din *Încercările filosofice* ale lui Blaga. Așadar, în clasa a X-a am ales filosofia. Nu vreau să-mi aduc aminte de Manualul de Filosofie de atunci și nici de profesoara de Filosofie.

**Rep.:** Ce este filosofia pentru dvs.? De ce tocmai filosofie medievală?

**Lect. dr. M. Bălan:** Încercând o definiție foarte personală aș risca să mă înscriu într-o altă perspectivă, aceea a poeziei. Pentru mine, ca pentru mulți colegi, filosofia este cercetare. Înainte de a fi filosof, ești cercetător filosofic. Filosof nu devii decât dacă un text scris de tine devine paradigmatic.

De ce filosofie medievală? În timpul și după terminarea facultății m-a preocupat filosofia greacă și mă preocupă și în prezent; în teza de doctorat am tratat o temă de filosofie greacă; am ținut seminarii de filosofie greacă în facultate și un curs opțional "Aristotel-*Metafizica Z*". Dar acest lucru este lipsit de importanță aici. La fel ar fi, cred, dacă aș povesti cum citeam scriitorii și părinții bisericești înainte de '90. Legat de filosofia medievală, vreau să spun că am băjbăit o perioadă. Mai întâi, am observat că exista un "manual" de filosofie medievală mai bun decât opera lui Gilson, și anume opera lui Chenu. Apoi, a devenit clar că, pentru mine, paradigma de cercetare a filosofiei medievale era cea construită de Kretzmann, Kenny, Pinborg, Stump, De Rijk, Marenbon și alți autori care au conlucrat la *Cambridge History of Later Medieval Philosophy*.

**Rep.:** E nevoie de aptitudini speciale pentru studiul filosofiei (vizionarism, adâncime sufletească...)?

**Lect. dr. M. Bălan:** Nu, este nevoie de seriozitate și de capacitate intelectuală. Înțeleg să vorbesc despre filosofie ca studiu, iar nu despre filosofie ca plăcere de a... pierde timpul. Nu știu de ce unii oameni aleg să se ocupe mai degrabă cu filosofia decât cu matematica, mai degrabă cu filosofia decât cu biologia etc.

Pentru a face performanță filosofică este nevoie de seriozitate și... bani. Este nevoie de bibliotecă bine dotată, nu precum cele de pe malul Dâmboviței. Bibliotecile noastre, dacă le comparăm cu cele din Europa sau America, pot fi descrise cu aceiași termeni pe care îi folosea C. Iordăchescu la începutul secolului trecut: lipsesc revistele, edițiile critice, lucrările apărute în ultimul deceniu, adică mijloacele reclamate de studiile originale și de înaltă valoare. Este nevoie de institute de cercetare specializate, iar în România nu există decât "jumătăți" de institute (de exemplu, Institutul de filosofie și psihologie); evident, nu ne putem imagina încă un institut de studii clasice sau medievale, un institut de studii kantiene sau fenomenologice etc. Cercetarea filosofică este tratată ca o problemă a individului, la noi; dacă vrea reviste, ediții critice, lucrări recente, să se descurce. Politica guvernelor noastre are alte priorități, de pildă acordarea de ajutoare pentru bețivi (pardon, pentru persoane defavorizate social!); pe când, acordarea de "ajutoare" pentru cercetare?

**Rep.:** Credeți că există o filosofie românească? Avem personalități în filosofie?

**Lect. dr. M. Bălan:** Problema este cum înțelegem fenomenul filosofic românesc. Vulcănescu, Noica, Blaga sunt bune exemple de *gândire filosofică românească*. O serie de autori - Cantemir, Micu-Clain - au pus problema posibilității "filosofării pe limba românească", dar această problemă nu se mai pune astăzi. Multe opere filosofice românești ne impresionează prin *cultura filosofică* a autorilor. Altele sunt tentative de *remodelare filosofică* (vezi M. Florian, *Recesivitatea...*, Blaga, *Diferențialele divine*). Există o serie de lucrări de istoria filosofiei; la noi, practicarea acesteia s-a aflat mereu între cultura filosofică și studiul filosofic. Dacă vrem să fim europeni, vom îmbrățișa ultima tendință și vom lua ca *archetip* pe Aram Frenkian. Altfel, vom continua să impresionăm prin cât de multe știm.

Dacă avem personalități în filosofie în prezent? Da, pe malurile oricărui râu sau pârâu din România trăiesc personalități filosofice. Dar aceste personalități au o mare problemă întrucât producțiile lor filosofice nu respectă normele europene. Desigur, există filosofi români care au devenit personalități; mă gândesc la E. Coșeriu sau R. Bogdan dintre cei care trăiesc în afară; mă gândesc la M. Flonta sau I. Pârnu dintre cei care trăiesc aici.

**Rep.:** La ce vă gândiți atunci când vă aflați în fața unei săli pline cu studenți care vă ascultă?

**Lect. dr. M. Bălan:** Nu sunt adeptul "sălii pline cu studenți". Visul meu este ca peste un timp să lucrez într-o sală mai mică și cu studenți puțini, dar interesați. Nu mă pregătesc ca un actor, ci ca un cercetător care le va spune unde a ajuns el cu înțelegerea problemelor care îl preocupă. Când sala este plină, am impresia că mi se cere să fiu actor.

**Rep.:** Cum credeți că vă privește studenții?

**Lect. dr. M. Bălan:** Cred că am sunt privit în toate felurile posibile. Mi-ar plăcea să mă privească drept un cercetător al filosofiei medievale (și grecești), iar dincolo de asta, drept un prieten al lor.

**Rep.:** Ce înseamnă pentru dvs. să vă ocupați de orar în fiecare semestru?

**Lect. dr. M. Bălan:** Este o corvoadă... Timp de o săptămână, înaintea fiecărui semestru, nu fac altceva în afară de orar. Caut să rezolv toate doleanțele colegilor. Cel mai "plăcut" este atunci când doi sau chiar trei colegi doresc să se întâlnească cu aceiași studenți, în aceeași zi și la aceeași oră; de regulă, în astfel de cazuri, cel puțin unul se supără. Dar pentru că veni vorba, voi, studenții, nu aveți preferințe, opțiuni etc. în ce privește orarul?

**Rep.:** Ați fi de acord să scrieți un articol pentru revista noastră?

**Lect. dr. M. Bălan:** Diplomații ar răspunde prin formula: De ce nu? Cum, categoric, nu sunt un diplomat (prietenii știu...), vă răspund prin da și vă cer normele (tipul de articol, dimensiuni etc.).

**Rep.:** Domnule profesor, dvs. jucați biliard?

**Lect. dr. M. Bălan:** N-am jucat biliard decât într-o excursie, în urmă cu câțiva ani. În rest, nu; nu cunosc regulile acestui joc.

de Marian Călborean

de Emilian Mihailov

## Invitație la Dialog

În acest articol, imi propun să aduc în centrul atenției un subiect important în opinia mea. Observând tendințele în materie de bunăstare, nu avem cum să ignorăm faptul că modelul capitalist, ce are ca principiu piața liberă, este unul dezirabil. Dezirabil înseamnă că dintr-o mulțime finită de forme ce structurează societatea, capitalismul se evidențiază. Nu doresc să intru în problematica ce survine capitalismului, de altfel un subiect foarte interesant, ci doar voi face referire la o măsură de sorginte capitalistă, și anume privatizarea. Astfel, doresc să susțin privatizarea învățământului, și implicit, privatizarea Facultății de Filosofie.

O primă întrebare ce se ivește din această temă: „De ce trebuie să privatizăm acest învățământ drag tuturor?”. Răspunsul conține două puncte. În primul rând, se menține o stare de fapt, însemnând „șezutul acestei instituții în căciula bugetară”, care conține deficiențe majore. În al doilea rând, consider că măsura privatizării reprezintă o soluție plauzibilă acestor probleme ce emerg din starea de fapt, enunțată mai sus.

Acum voi arăta care sunt aceste probleme, pentru ca apoi să argumentez sumar cum poate această măsură, în fond liberală, să le rezolve. Remunerația cadrelor didactice este în așa fel încât nu aș dori să o descriu, în acest text, prin atribute „realiste”. Cantitatea banilor primită de profesori ne uimește, în sens negativ, pe toți. Condițiile în care se desfășoară învățământul bugetar sunt precare. Programele de școlarizare sunt impuse, și nu deschise dezbaterii. Dezinteresul elevilor și studenților se îndreaptă către o stare cronică. Iar acest lucru creează frustrare, într-o oarecare măsură, în rândul profesorilor. Deci, avem de-a face cu o problema financiară și cu lipsa unui dialog, ce are ca scop eficientizarea educației. Învățământul privat rezolvă această problemă financiară, deoarece individual are în vedere următorul principiu: „Trebuie să investesc în educația mea!”. Astfel, se creează un contract onest de marfă contra serviciu. Atât plata, cât și negocierea, se face în mod direct între client și ofertant. De aici, decurge soluția la cea de-a doua problemă. Într-o societate liberă a educației, ai posibilitatea să alegi programul de studiu dorit. Mai mult chiar, competiția pe piața liberă va duce la eficientizarea serviciilor în materie de educație. Se compatibilizează cererea (interesul) și oferta.

Totuși, cineva ar putea întreba, pe bună dreptate, ce se întâmplă cu dreptul la educație, cum pot beneficia de educație indivizii care nu au suficiente resurse financiare. Nu aș dori să răspund la aceste întrebări, deoarece vreau să mă folosesc de ele pentru a crea un cadru de discuție, în opinia mea, util. Aștept răspunsuri!

P.S. Într-o instituție privată, se găsește săpun, prosop și hîrtie igienică la W.C. (aluzie la Facultatea de Filosofie).

## Mircea Cărtărescu și politica

Sunt foarte supărat pe Mircea Cărtărescu, un poet pe care îl citesc cu plăcere. El este cu siguranță cineva. Este un mare poet, un mare scriitor, o mare figură de cultură, un mare tânăr rebel, un mare sensibil. Dar, fără îndoială, Mircea Cărtărescu este un prost politician.

Dl. Cărtărescu a intrat în politică din datorie: cineva trebuia să-i injure pe aia care au fost, să îi pună la punct în cuvinte grele, să restabilească ierarhia moralității în societatea noastră, atât de blestemată. A publicat recent și un volum pe această bază, a vândut tiraje complete din „Baroane!”, text îndreptat împotriva lui Adrian Năstase, dar atunci era campanie electorală, ne permiteam așa ceva. Acum, dl. Cărtărescu nu face doar predicții politice greșite, el este un formator de opinie săptămânal, într-un cotidian foarte citit, rubrica sa având popularitate ridicată între studenți; ne așteptam, astfel, la puțină responsabilitate. Dl. Cărtărescu este însă în continuare, polemic.

Polemicul este cu siguranță unul dintre tipurile de oameni care privesc (și) la trecut. Dacă istoricul, după cum spune gluma, va demonstra că orice eveniment produs era inevitabil, polemicul, de altă parte, va considera orice eveniment produs fie ca o binecuvântare, fie ca o greșeală, plecată dintr-o decizie furată, întâmplătoare sau survenită într-o zi fără noroc. Înțelepciunea istoricului rezultă și de aici, din faptul că poate accepta într-un final ceea ce a fost acceptat în trecut de ceilalți, că poate încerca să învețe, în orice scop politic ar face-o, din fapte. Mircea Cărtărescu în schimb scrie în 22 noiembrie 2005 („Jurnalul Național”) pentru a discuta cum în 90-91, dacă nimeni n-ar fi furat, n-ar fi existat România capitalistă și că România de astăzi este construită pe o mare imoralitate. Dar nici măcar aceasta nu este problema.

Problema este că domnul Cărtărescu se înșeală. Atât timp cât scrie despre de unde vine și încotro se îndreaptă în ritmul ăsta România, scrisul domniei sale este încă seducător „Așa ca trebuie să ne resemnăm cu gândul că a fost nevoie, pentru binele tarii, de astia zece-cincisprezece ani de mînării și furtașaguri, de jefuirea statului, de pescuit în ape tulburi, fiindcă, să fim serioși, din afaceri cinstite nu ajungi să aduni sute de milioane de euro peste noapte”. Dar domnul Cărtărescu se revoltă global împotriva celor care argumentează împotriva ideilor sale și-i expune oprobriului public. Există oameni, spune el, care cred că cine a furat la Revoluție este bun-bogat. Să îi punem la zid, prin urmare, identificându-i după criteriul inteligenței: „Si cel care, pe un ton melancolic, ti-a debeat toate monstruozițiile astea se ridică de la masă și pleacă zâmbind filozofic, convins că adevărul, chiar dacă separator, a mai triumfat o dată pe lume.” Asta după ce, în tot articolul, respectivul adept demonic al adevărului susținuse, între altele, că cei care au furat trebuie să păstreze ce au furat și că cei care nu au furat sunt fraieri, împotriva unui domn Cărtărescu angelic și gingaș care se mira în permanență cum poți să spui așa ceva.

Așadar, încercarea de a da o interpretare nemoralizatoare, bazată pe

adevărul faptelor, este un semn de vinovăție metafizică: până la urmă, dintre cei cu adevărul și cei cu dreptatea, cei cu adevărul sunt de vină pentru tot ce merge prost. Nu degeaba, într-un alt editorial din iulie, dl. Cărtărescu își exprimase convingerea că preș. Traian Băsescu îi va revoca (ilegal) pe judecătorii Curții Constituționale; poetul știe oricum unde este dreptatea, deci la ce bun mai a căuta adevărul?. În acel caz, problema a apărut când, după doar câteva zile de la tipărirea articolului domnului Cărtărescu, Traian Băsescu a declarat public că respectă deciziile Curții Constituționale, exact ceea ce dl. Cărtărescu ar fi pariat că nu va face.

Cunosc pe cineva care, văzând celebrul slogan de prozelitism, lipit în tot centrul orașului „Unde îți vei petrece veșnicia?”, a crezut că e vorba de o reclamă la un cimitir. Eu cred, prin urmare, că interlocutorul detestabil al domnului Cărtărescu îl ironiza pe acesta: el nu credea că trebuie ignorat tot ce-a fost furat din averea națională, dar dl. Cărtărescu e atât de revoltat împotriva hoților necunoscuți (nume generice: Hrebenciuc, Patriciu, Vântu) încât, iată, rămâne mut când îi argumentezi alminteri. El nu crede nici că e mai bine ca securiștii să fie capitaliști (doar astfel ei nu vor mai omori pe nimeni), dar dl. Cărtărescu are așa o atitudine eroică față de securiști, încât nu strică să-i amintești că nu va avea foarte curând șansa să fie martirizat.

Ce vreau să spun, pe scurt, e că într-o țară în care politica se face cu picioarele, domnul Cărtărescu o face cu picioarele. Cine își închipuie că diferiții comentatori politici, scriitorii sau personalități culturale sunt foarte diferiți de noi, probabil greșesc. Ajung și aceștia acasă, se așează la televizor, văd că se dă Topul 300 CAPITAL al celor mai bogați români, ediția 2005, se gândesc că ei n-au prieteni atât de bogați, pică în ipohondrie, își agită un pic gândirea, pac, fandacia e gata. Și pe urmă scriu articole în care comentează cum țărișoara noastră România e construită pe imoralitate. Stau eu și mă gândesc, oare marile dialoguri ale lui Tolstoi din „Anna Karenina” sau ale lui Dostoievski din „Idiotul” sau „Frații Karamazov”, tot așa au fost scrise?

În sfârșit, Churchill spunea că principalul argument împotriva democrației este o simplă conversație cu alegătorul obișnuit. În România ar fi probabil de ajuns o discuție cu comentatorul politic obișnuit.

**Echipe de redacție LUNI**

Coordonator: Alina Latkulik  
Coordonator adj: Mădălina Potinc  
Responsabil de număr: Manuela Stoicescu  
Tehnoredactor: Marian Călborean  
Distribuitor: Răzvan Ilie



de Sebastian Grama

### Ai noștri

M-am străduit să organizez două cluburi: al celor care au apucat Revelionul 1799-1800 și, respectiv, al celor care au apucat Revelionul 1899-1900. Criteriul de vîrstă mi se părea cel mai potrivit. Astfel, am obținut:

**- pentru Clubul 1800:**

a) *pitici*: Auguste Comte (2 ani în 1800), Schubert (3 ani), Donizetti (3 ani), Pușkin (1 an), Rossini (8 ani), Keats (5 ani), Shelley (8 ani), cu Schopenhauer și Byron (cîte 12 ani) drept coordonatori;

b) *"echipa mare"*: Schelling (25 ani), Hegel (30 ani), Beethoven (30 ani), Beethoven (30 ani) (am vrut să aibă o rezervă), Simon Bolivar (17 ani), Schiller (41 ani), Napoleon (31 ani), Schleiermacher (32 ani), Fichte (38 ani), Wilhelm von Schlegel (33 ani), Friedrich von Schlegel (28 ani), Wordsworth (30 ani), Walter Scott (29 ani);

c) *seniori*: Goethe (51 ani), Sade (60 ani), Laclos (59 ani);

d) *Președintele Clubului*: Immanuel Kant (76 ani);

**- pentru Clubul 1900:**

a) *pitici*: Heidegger (11 ani), Tristan Tzara (4 ani), Hitler (11 ani), Chaplin (11 ani), Ho-Shi-Minh (10 ani), Céline (6 ani), Duke Ellington (11 ani), Wittgenstein (11 ani), Ungaretti (12 ani) și mascotele Brecht (2 ani) și Borges (1 an); consilier: Trakl (13 ani); coordonator: Gilson (16 ani);

b) *juniori*: Bergson (17 ani), Kafka (17 ani), Giraudoux (18 ani), Joyce (18 ani);

c) *"echipa mare"*: Stalin (21 ani), C.G. Jung (25 ani), Proust (29 ani), Hesse (23 ani), Lenin (30 ani), Russell (28 ani), Br@ncusi (24 ani), H.G. Wells (34 ani), Einstein (21 ani), Paul Claudel (36 ani), Unamuno (36 ani), Yeats (35 ani), Robert Musil (20 ani), Trotsky (21 ani), Șestov (34 ani), Cavafis (37 ani), Stanislavski (37 ani); coordonator: Whitehead (39 ani);

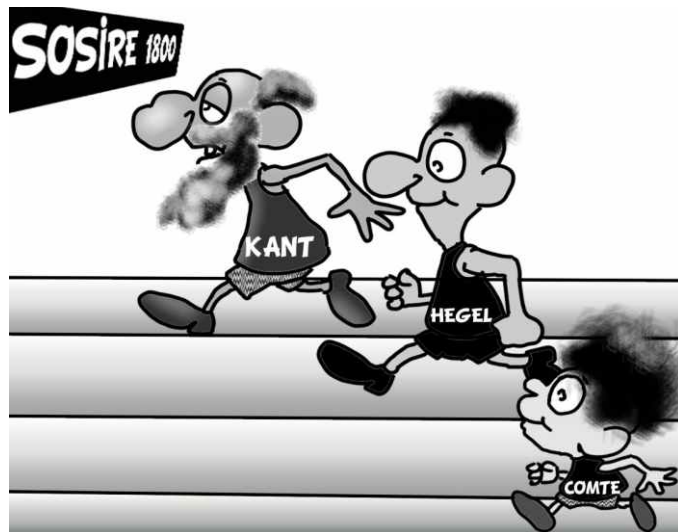
d) *echipa feminină*: Virginia Woolf (18 ani) și Camille Claudel (36 ani);

e) *comisie de cenzori*: Caragiale (48 ani), Husserl (41 ani), Freud (44 ani), Cehov (40 ani), Germain Nouveau (49 ani), Plehanov (44 ani), Strindberg (51 ani), Oscar Wilde (46 ani), Nietzsche (56 ani), Buffalo Bill (adică William Frederich Cody, 54 ani), Auguste Rodin (60 ani);

f) *senatori*: Jules Verne (72 ani), Mark Twain (65 ani), Tolstoi (72 ani), Franz Brentano (62 ani), Ibsen (72 ani);

g) *Președintele Clubului*: Giuseppe Verdi (87 ani).

Pentru *Clubul 2000* nu m-am retinut decît pe mine (30 ani) și pe Platon (2427 ani)



### Scurt pe 3,14

Răspunsuri/știri scurte/aberații la [revista@filos.ro](mailto:revista@filos.ro), cu mențiunea: "pentru stiri"

•Acum câțiva ani, ieșit într-o pauză, am fost întrebat de un tânăr vivace, pe care nu-l mai văzusem vreodată „Salut, ești student aici?”..... „Șiii... îl știi cumva pe Andrei din anul 4?”.... „Chiar nu-l știi? Unul înalt, blond și foarte gânditor?” ..... „Hmmm, venea foarte des la facultate, dar de o vreme nu l-am mai văzut, nu l-ai văzut nici tu, nu?”..... Și, după un timp de gândire, noua și atât de efemera mea cunoștință spuse trist „Ah, înseamnă că s-a călugărit...”

•Dacă tot deja știți, cei de la FILOS au ales dintre scrisorile de intenție/motivație participării în delegațiile de studenți pentru Cluj-Napoca și Iași, în cadrul proiectului „O filosofie, două perspective”: 9 studenți selectați pentru Iași, 10 studenți pentru Cluj. Pentru comentarii și exemple din scrisorile celor selectați, citiți ediția specială. Aceasta conține și câteva texte scrise de participanții clujeni și bucureșteni din aprilie, după prima ediție a schimbului de studenți.

•Pe 30 noiembrie sunt programate alegerile reprezentanților de an din cei 4 ani de studii. Miercuri este o zi foarte ocupată cu două conferințe, un doctorat și decernarea diplomelor către echipele din Cluj-Napoca și Iași; dacă totuși alegerile sunt organizate în cele din urmă și nici nu sunt fraudate, poate va dori vreunul dintre candidați să ne împărtășească neliniștea sa metafizică înaintea aflării rezultatului.

•Un anumit profesor dintr-o anumită catedră este suspectat că stă pe DC++ cu nicknameul [RO] [B] [ASTRAL] Gurita, cel puțin pe hubul Zap. Nu avem garanții deoarece nu a răspuns la mesajele private și nici nu a mai fost revăzut un anumit timp. Anumite argumente pro este: avea în lista de share mai multe referate dedicate unei anumite materii. Argumente contra: putea fi un student strângător, un profesor se presupune că nu păstrează foarte mult timp referatele studenților, câteva texte comentau alte texte, un profesor se presupune că nu dă Share la toate „My documents”.

•Plecarea la Iași și Cluj a celor 19 studenți și 4 profesori, plus eventualii studenți suplimentari (cei ce își pot asigura singuri cazarea și transportul) se va produce pe data de 3 noiembrie. După cele două zile de vacanță (1, 2 decembrie), plecarea lor, fiind în weekend, va lăsa Facultatea goală și bănci goale în rândul de la geam. Toți participanții (cu excepția profesorilor) își asumă absențele la cursurile și seminariile de aici. Dacă vă permiteți, veniți și voi!

•„Luni” este o revistă minunată, individuală și mai ales remarcabilă. Copiază extrem de bine „Dilema veche”, de la tehnoredactare, trecând prin cultura primirii de articole, la această rubrică! Partea distractivă va începe bineînțeles când echipa revistei („Luni”) se va certa cu cei care au avut ideea s-o implementeze (FILOS) și o să se nască un „Luni vechi”.....sau „Lunea veche” !?!, că am ajuns de fapt la problema: această revistă are până și funcția de „multiplicator/distribuitor/ capsator” dar îi lipsește corectorul ! E adevărat și că respectivul ar înnebuni: se scrie „filosofie” sau „filozofie”, „emi” sau „emy”, „conf.univ.dr.” sau „Conf.dr” sau „Conf.univ.dr” sau „Conf.Univ.dr” etc..

•Domnului Dumitru îi place foarte mult S.Kripke, domnului Solcan îi plac foarte mult problemele de securitatea sistemelor de operare, domnului Iliescu îi plac foarte mult câinii. Despre toate aceste mici pasiuni și tot ce mai știți și voi despre Facultate în ediția specială a numărului din 12 decembrie „Facultatea de Filosofie”. Trimite-ți textele asupra facultății la [revista@filos.ro](mailto:revista@filos.ro) până pe 7 dec, cu mențiunea „pentru ediție specială”.

•Avem o dilemă morală: Cine n-ar trebui să primească pe gratis forma xeroxată a revistei? Luni este finanțată în regim de chetă studentească, toate sarcinile de revistă fiind efectuate în regim de voluntariat. Așteptăm prin urmare, contribuții financiare de la toți cei interesați, fie la cutia revistei, fie la coord.adj. Mădălina, an1, tel 0745961342

### Ce se întâmplă în facultate până pe 12 decembrie

28 nov 14.00 -Dezbateri „Metafizică sau hermeneutică” -organizat de studenți din Iași FF

28 nov 10.00-18.00 -Colocviu internațional „The Lures&Ruses of Modernity” -NEC

29 nov 14.00 -Susținerea tezei de doctorat „Probleme de logica religiei în teologia dogmatică ortodoxă” -C.Dumitrescu FF

29 nov 14,00 -Conferința „Ruthless’ psychoneural reductionism: the suddenly contentious case of memory consolidation” -Prof. John Bickle (Cincinatti) FF

29 nov 9.00-17.00 -Colocviu internațional „The Lures&Ruses of Modernity” -NEC

30 nov 10,00 -Conferința „Semnificație și înțelegere” -conf.dr. Gh.-Ilie Fârte (Iași) FF

30 nov 12,00 -Conferința „Who says we can't do a molecular biology of consciousness” -prof. John Bickle (Cincinatti) FF

30 nov 14,00 -Susținerea tezei de doctorat „Încercare de hermeneutică a privirii la Dostoievski” -I.E.Anastasiu, FF

1 dec 17.00 -a II-a sesiune ”Problema conștiinței morale” -Cristobal Holzappel -Centrul de Studii Fenomenologice, Casa Lovinescu

8 dec 18.00 Ședința echipei de redacție a „Luni”

9 dec 17.00 -a III-a sesiune ”Problema conștiinței morale” -Cristobal Holzappel -Centrul de Studii Fenomenologice, Casa Lovinescu

Conține 4 fascicule,

8 pagini:

**A. Principal**

(pag. 1-4)

**B. Ed. specială:**

**Schimbul de studenți**

(pag. 5-6)

**C. Eseuri&lucrări**

(pag. 11-14)

**D. Literatură**

(pag. 7-8)

Ediție specială

Luni  
- Nr. 1

fasciculul  
B

# Schimbul de studenți “O filosofie, două perspective”

În perioada 28 nov-2 dec se desfășoară Ediția a II-a la București, alături de două echipe invitate din Cluj și din Iași. În program, dezbateri zilnice, 2 conferințe, program extracurricular.

de Diana Constantinescu, impresie scrisă după ediția I, Cluj, aprilie 05

de Echipa FILOS

## Despre scrisorile de intenție/motivație Codul scrisorilor elegante

*A trebuit să selectăm echipele care vor merge la Cluj / Iași. Suntem recunoscători celor ce au depus scrisori de motivație. Suntem și mai recunoscători celor care au citit afișul înainte de a o face. Partea bună e că până la urmă, metoda de a nu-ți chema (doar) prietenii ci de a da sfoară în țară începe să dea roade. Partea rea este că, bineînțeles, în situații de concurență nu sunt locuri pentru toată lumea. Cine dorește să vină independent, îl așteptăm acolo!*

Acum, o să scriem despre scrisorile de motivație și greșelile din ele. Precizăm că la selecție nu am punctat altceva decât intenția/motivația, plus obligația repartizării pe sexe; fetele care doreau să meargă la Cluj, regretele noastre, a fost cea mai mare concurență! Pentru membrii aleși ai delegațiilor de Cluj sau Iași, vă avertizăm că dacă vă e frică să nu vă regăsiți cu numele mai jos, mai bine nu citiți... Exemple de mai jos sunt desprinse doar din scrisorile celor selectați!

În primul rând, lumea se supără dacă îți cere scrisoare de intenție/motivație și tu îi scrii cerere! Cum ar fi să scriem astfel: „Stimată dnă Mama, / Subsemnatul Laurențiu Ionescu, fiul dumneavoastră.....”? În continuare, nu mai scrieți vă rog numele înaintea prenumelui, asta se poartă doar când ești în liceu sau când devii celebru. Și, mai ales, dacă scrieți pe calculator și imprimați, semnați-vă obligatoriu de mână! Acesta nu este un motiv, dnule Macovei, să adăugați desene, nici, mai specific, desene cu prietena și cățelul.

Apoi, este bine să nu lipești plicul după ce pui scrisoarea înăuntru, trădează neîncredere și, atât timp cât oricum n-ai primit număr de înregistrare, trebuia să aveți încredere în portar. Dră Ruxandra Apetrei, plicul dumneavoastră a fost deosebit de bine lipit.

Scrisoarea de motivație are adrisant, dacă adrisantul necunoscut, atunci e frumos să scrii un general „Stimată doamnă/stimate domn”, nu să inventezi Comisii și Comitete, persoane imaginare și mai știi eu ce. Nu am jurizat nici acest aspect, doar dl Răzvan Ilie, vicepreședinte FILOS încurajase doritorii să se adreseze unor instituții inexistente, efect probabil al pasiunii vechi de trei ani pentru cursul de Instituții ținut de dl.prof. Solcan. Atenție! Nu există Marian Gălborean, deși l-ai scris central cu font de 20, dle Enache, există Marian Călborean, și chiar dacă ai fi scris corect, dl Călborean nu este relevant în acest caz, oricum n-a făcut nimic la acest proiect. Puteți să-i scrieți la [mc@filos.ro](mailto:mc@filos.ro). Apropos de nume, dle Macovei, numele dumneavoastră nu este chiar un motiv suficient să fiți ales, bine că mai ați dat alte motive.

Legat de conținutul scrisorilor, am întâlnit și metafore savuroase „îmi voi desfășura lucrarea de licență” sau „motivație simplă și, pragmatic vorbind, elementală” pe care un cititor tinde să le ironizeze. Nu că ne-am permite ironii cu dvs, dl. Mihailov! Alte aspecte ar mai include ordonarea în pagină și structurarea ideilor. Dar pentru asta, găsiți la anul vă rog un meditator! Nu pe Răzvan Ilie!

Cei care nu s-au auzit strigați înseamnă, cel mai probabil, că nu ne mai amintim noi, deși putem da două exemple de cele mai bune scrisori (egalitate de sexe): Lavinia Marin și Griгоре Vida (faină chestia cu Kabala, dle Vida!)

## Cum două perspective aparțin aceleiași filosofii

Cum și-a amintit cineva că filosofia cuprinde mai multe perspective

Mi se pare incredibil cât de ușor poți să faci un lucru ce pare aproape de neînchipuit, dacă ai bunăvoință și tinerețe sufletească. Câțiva tineri au reușit în Facultatea de Filosofie un lucru paradoxal de ușor și de greu. Ușor pentru că se presupune că nu-i mare brânză să mergi pentru o săptămână la Cluj (sau la București) ca să vezi cam cum se face filosofie pe-acolo. Greu pentru că, probabil, din acest motiv n-a mai avut nimeni vreo inițiativă de genul acesta de aproape douăzeci de ani.

Fiind din fire deschisă la noi experiențe, m-am decis să mă alătur și eu, după puteri, inițiativei. Deconcertant a fost la început gândul că nu voi fi selectată; apoi a intrat în joc prejudecata că o chestie organizată de câțiva tineri, fără prea mare experiență, nu este scutită de eșec. S-a dovedit în final că mă înșelasem. Și nu eram singura, căci cu siguranță și „partea clujeană” a rămas plăcut surprinsă de vitalitatea și entuziasmul nostru, precum și de faptul că păream puși pe fapte mari: sondaje, dezbateri, conferințe, fișe de lucru, schimb de materiale, eseuri, participări la cursuri și seminarii...

### Cum am intrat în contact cu o altă perspectivă

Cursurile audiate la Cluj au fost pentru mine veritabile unde de șoc. Obișnuită (pe cât îmi permite vârsta) cu maniera de predare „analitică”, rigidă, clară, sistematică, am fost întâmpinată la cursurile domnilor profesori clujeni cu un discurs plin de lirism. Mă declar în general o înfocată adeptă a rigorii și preciziei matematice, însă ceva din Critica Rațiunii Pure și din cursul de Hermeneutica iubirii m-a

fermecat. Primul sentiment a fost acela al unui copil care ar vrea să se joace cu toate jucăriile pe care le are, în același timp: mi-aș fi dorit în acel moment să pot strânge la un loc toți profesorii de filosofie, fie ei de la Cluj, Iași, Craiova, București, și să mă bucur de erudiția lor în chip desăvârșit. Cu toate acestea, când vorbesc la o altă perspectivă, nu mă refer strict la o perspectivă filosofică. Pentru că am captat necondiționat și un alt fel de perspectivă: perspectiva clujenilor asupra vieții. Liniștea Clujului și seninătatea, umorul locuitorilor mi-au redat pacea pe care o căutam de multă vreme la București, dar care nu era de găsit acolo. Ticsindu-mă cu un nou accent și cu o inimă mai ușoară, mi-am dat seama că viața, ca și filosofia, trebuie abordată în cât mai multe feluri, nedisimulat, nelimitat, la nesfârșit.

### Cum se dovedește că două perspective diferite nu sunt neapărat incompatibile

Reflectând la cele două perspective filosofice, ajung să le asemăn unor fațete ale aceleiași corp, care este filosofia. Oricum am vrea să ne raportăm la filosofie, fie printr-o perspectivă sau prin o alta, ceea ce ne unește este un țel comun; și nu numai atât căci posibilitatea de a uni mai multe perspective îmbogățește cumva viziunea asupra lumii. În mod cert vedem lumea mai bine în alb și negru decât dacă am vedea-o doar în alb!

Experiența călătoriei la Cluj nu a fost numai experiența unei noi perspective, ci experiența unei sinteze, a unui produs superior, a unei viziuni îmbogățite. Cu toții am realizat că suntem doar la început de drum și că termenii-cheie în schimburile noastre de experiență sunt bunăvoința și cooperarea calități care, din fericire, nu ne lipsesc.

### Sinele și Alteritatea

E destul de dificil să scapi de obscuritatea gândirii și să-ți asterni cuvintele într-un mod limpede, viu și transfigurat de fluxurile conștiinței, pe o foaie care nu cere nimic de fapt. Dificultatea autentică apare în momentul în care Celalalt privește foaia pe care ai scris-o cu atata trudă fără să schițeze nimic. Nici stupefacție, nici zambet, nici ironie, doar o apatie indiferentă. Cum am putea ști ce e în mintea Celuilalt? Sau de ce e nevoie să știi ce e în mintea Celuilalt?

Pentru a justifica această introducere, nu pot să spun decât că mi-a rămas pregnantă în minte distincția „noi” „voi”. Și dorința mea implicată este de a afla dacă există astfel de limite între ceea ce înseamnă filosofia pe meleagurile ardelenesti și filosofia de pe meleagurile oltenesti? Această distincție radicală, făcută încă de la începutul întâlnirilor noastre a pierdut cu adevărat esența a ceea ce ar fi trebuit să însemne acest schimb. Pentru că oricât de mult ai vrea să mă formezi ca identitate (și în acest context nu pot să mă debarsoz de Hegel) am nevoie de recunoașterea Celuilalt. Fără această recunoaștere, identitatea mea nu există, e doar un cuvânt gol, o stranietate obscură și astfel întreaga lume ar deveni un amalgam de pseudo-identități ce ar stagna într-o necunoaștere perpetua.

Convingerea mea (și sper să fie una comună) este că am reușit să trecem peste bariere sau cel puțin am început drumul destul de anevoios al formării unei identități filosofice, tocmai pentru a avea un temei la baza sintagmei „O filosofie- două perspective”. Nici macar nu am mai putea vorbi despre două perspective, ci doar de una cu o multiplicitate de variații și care ar presupune un exercițiu permanent al gândirii, căci problematizarile ar fi infinite, venite din mai multe direcții și trasate aleatoriu. Astfel, am avea o ordine a dezordinii în sfera ideilor, o propedeutică filosofică solidă. Căci, revenind la ideea de început, Egoum meu este un Alter în măsura în care acesta îmi recunoaște particularitățile, dar ca particularitate nu fac nimic altceva decât să contribuie la construcția lumii, să pun lumea mea în comun cu toate celelalte lumi posibile, din care, după cum spunea Leibniz, Dumnezeu o va alege pe cea mai bună dintre toate lumile posibile. Noi trebuie însă doar să le punem în comun, să ne recunoaștem reciproc și să încercăm să formăm o unitate, o sinteză a diversului într-o conștiință, cum ar spune Kant.

Asadar, as putea scrie în gol mii de cuvinte, dacă nu le-ar citi nimănui, n-as putea sensibiliza nici un suflet dacă nu as aspira la recunoașterea Celuilalt, as pluti în neantul meu fără semnificații și fără sensuri, un drum ce provine de nicăieri și merge spre nicăieri, dar care poate fi luminat de prezenta Alterității, și în acest caz, de configurarea unei inițiative excepționale de unificare sau de formare venită din partea unor suflete tinere care mai au puterea de a trăi prin idealuri...

### Virgil Ciomoș: „Filosofia în România...o relație foarte apropiată între profesor și student”

*Domnule profesor Ciomoș, la ce bun a mai face filosofie în ziua de astăzi?*

Filosofia înainte de toate oferă o orientare generală nu numai științelor umaniste ci și celor care aparent nu ar avea de-a face cu filosofia cum ar fi științele economice, care ajung să-și pună probleme de ordin filosofic. Desigur, apar situații hazlii căci astăzi se vorbește mai puțin de filosofie ca disciplină universitară sau de impactul pe care ea îl are asupra mentalității unei colectivități, cât despre „filosofia bugetului”, „filosofia întreprinderii” etc. Aceste tipuri de discursuri riscă să demonetizeze statutul disciplinei noastre. Dar dincolo de asta, dacă ne uităm în țările occidentale putem spune că filosofia va avea o incidență din ce în ce mai legată de problemele practice (spre exemplu 60% dintre absolvenții de filosofie de la Glasgow ocupă posturi în bănci).

*Dacă am vorbit de modul în care se poate plia filosofia pe cerințele societății, care credeți că este motivația travaliului intelectual al cercetătorilor în acest domeniu, dat fiind asaltul cotidianului?*

Aici va trebui să contăm în continuare pe vocația unor oameni dispuși la un asemenea efort, căci faptele lor nu numai că nu au un ecou la marele public, dar nici în cadrul cercurilor universitare nu capătă meritul cuvenit. În acest sens, nu există încă în România critici avizați, reviste de specialitate care să analizeze producțiile științifice, traduceri și tot ceea ce ține de o muncă de cercetare (de exemplu traducerea lui *Sein und Zeit* nu a avut nici pe departe ecoul meritat). În al doilea rând, relațiile noastre cu mediile de cercetare occidentale sunt destul de modeste la nivelul majorității universităților, aici intervenind și formalismul instituțional care împiedică uneori aceste colaborări. Astfel, până la maturizarea unei mase critice, nu putem face decât să profităm de altruismul și „nebulia frumoasă” a cercetătorilor care își asumă sarcina de a oferi instrumentele de lucru generațiilor care vor urma.

*Trebuie să facă filosofia tot mai vizibil demersul interdisciplinarității (cu lumea arhitecturii, cea medicală, a afacerilor etc.) pentru a-și vinde produsul intelectual?*

Este și o probă de maturitate a demersului filosofic această tendință, atunci când trebuie să vizeze probleme reale, așa cum sunt cele ale societății românești. Totul depinde de momentul de maturitate al unei culturi care trebuie să depășească discursurile magistrale și aserțiunile de principiu și să urmeze consecințele acestora până la nivel

practic. Aceasta nu este o derogare de la responsabilitățile specifice filosofiei, ci o probă prin care filosofia trebuie să demonstreze că este la înălțimea problemelor filosofice pe care alte discipline le ridică.

*Dacă ar fi să mutăm dialogul în interiorul comunității filosofice, v-aș întreba dacă valorile disciplinului mai sunt viabile, dat fiind importantul accent pe care studenții îl dau relației lor cu profesorii acestei comunități.*

Nu știu dacă discipolatul poate fi asumat de noi, profesorii, căci nu știu dacă ne putem erija în postura de măștri. Însă, o relație de convivalitate și de comunicare liberă cu studenții a existat și există, datorită în primul rând relațiilor pe care le-am avut cu mediile occidentale (și prin care s-a reușit debarasarea de discursurile magistrale, de conferințele care striveau publicul, nedorind să comunice în primul rând). În al doilea rând, și formele instituționalizate au ajutat acest dialog mă refer la centrele de studii și cercetare (istoria religiilor, fenomenologie aplicată, studiul modernității) ceea ce face ca și relațiile de după absolvire să rămână la fel de importante (prin angrenarea în proiecte de traduceri, de revistă, doctorate).

*Ultima întrebare dorește să rezume încercarea noastră de a transmite mesajul că suntem pregătiți pentru exigențele pieței: Dacă ar fi să vindeți un produs care s-ar numi „Filosofia în România” ce atuuri ați evidenția?*

Mai întâi, o foarte mare libertate tematică, apoi o foarte interesantă libertate de inițiativă instituțională (a crea un master sau o secție la ora actuală încă mai e cu puțință, pe când în mediul universitar occidental trebuie să treacă ani buni până când un nou master, o nouă disciplină sau secție să poată fi acreditată de minister). Astfel, programa încă se pliază nu numai pe cercetările profesorilor, ci și pe cererile venite din partea studenților. Nu în ultimul rând este o relație mult mai apropiată între profesori și studenți. Un alt aspect este acela al școlii românești care trimite în Occident specialiști importanți (de exemplu, numai de la masterul de Filosofie Franceză sunt zece șefi de promoție ai universităților vestice de prestigiu). Ceea ce mai rămâne de făcut este crearea unei vizibilități tot mai mari a materialelor de valoare produse în România, nu numai prin publicarea lor în reviste de prestigiu occidentale ci prin susținerea unor publicații de acest fel în interior.



de Ștefan Brândușescu

## Aporia jocului de cărți

Situația de la care pornim este simplă: într-un joc de cărți în care sunt implicați doi jucători, unul dintre ei jucătorul (A) pune jos mai multe cărți decât i-ar permite regulile jocului. Actul este făcut cu bun știință, cu intenția de a-și păcăli adversarul mizând pe neatenția acestuia. Jucătorul (A) trișază. Adversarul său, jucătorul (B) constată acest lucru. În virtutea regulilor jocului își invită partenerul să tragă consecințele actului său, consecințe care rezidă într-o pedeapsă de, să spunem, 5 cărți și retragerea cărților excesiv și subversiv puse jos care, să presupunem iar, sunt în număr de 3.

Aici apare problema: dacă jucătorul (A) își primește pedeapsa pentru faptul că a trișat primind cele 5 cărți, de ce trebuie să-și ia înapoi cele 3 cărți care constituie actul trișării după cum, dacă își ia înapoi cele 3 cărți, de ce mai este pedepsit pentru trișat? Mai exact, faptul trișării rezidă în chiar cele 3 cărți puse jos ilegal; nu există nici un alt element care să poată fi considerat element sau efect al actului ilegal. În situația de față crima este coextensivă cu faptul brut. Or, dacă lucrurile stau astfel, retrăgând cele trei cărți jucătorul (A) retrage chiar crima. Pedeapsa survine astfel pentru o crimă anulată. Dacă privim lucrurile invers, respectiv retragerea crimei survine după executarea pedepsei, considerând astfel că succesiunea elementelor nu este întâmplătoare în ea rezidând propriu-zis sensul, atunci retragerea crimei se constituie într-o a doua pedeapsă. Astfel, dilema este pentru jucătorul (A) de forma: dacă îmi anulez crima de ce sunt pedepsit sau de ce sunt pedepsit de două ori pentru o singură crimă? Argumentele de genul "așa sunt regulile jocului" sau "dacă toți ar face astfel nu ar mai exista joc" își au desigur valabilitatea lor pragmatică însă ele nu discută dilema prezentată aici pretinzând a o anula prin recursul la o regulă care se pretinde exterioră problemei dar care este însă și sursa problemei. Așadar, foarte pe scurt, argumentului care recurge la autoritatea regulii i se poate răspunde că este chiar valabilitatea regulii cea discutată aici. Cel de-al doilea argument ocolește la rându-i fondul problemei. El respinge situația dată prin recurs la varianta ei extremă alterând astfel natura proprie problemei discutate. În fond dacă toată lumea ar trișa atunci actul nu s-ar mai numi astfel ci ar deveni noua regulă; specificul trișatului rezidă tocmai în discreția lui.

Argumentul cel mai propriu problemei ar fi acela în cadrul căruia s-ar accepta dubla pedeapsă indicându-se o dublă crimă. Dubla crimă ar fi vizibilă doar prin separarea dintre planul ideal, normativ și cel concret, faptic. Astfel, se pedepsește încălcarea normei (care prevede să nu fie puse jos mai multe cărți decât este permis) iar retragerea cărților reprezintă anularea crimei concrete. Avem astfel două abuzuri: cel împotriva regulilor și cel împotriva partenerului de joc. Cel împotriva regulilor se pedepsește cu o pedeapsă fixă, pre-fixată iar cel împotriva partenerului se pedepsește în funcție de specificul abuzului. Într-o formă mai generală s-ar putea spune că atentând la integritatea unui individ se comite un dublu atentat: prin individ atentez și la legea care este garantul individului; sunt, în consecință, răspunzător în fața individului și în fața legii. Vedem așadar că ceea ce obișnuim să numim printr-o singură crimă se arată în analiză a fi o îndoită crimă.

Distincția între planuri se impune cu atât mai mult cu cât un act este o crimă abia prin raportare la legea care interzice specificul actului respectiv; totodată, orice act presupune un actant iar actantul este un individ care săvârșește actul în raport cu un alt individ. Avem o acțiune și două crime.

Acestui argument îi răspundem astfel:

1. lucrează cu supoziția nedemonstrată a existenței a două planuri autonome și care, luate în parte, pot cere socoteală individului pentru neregula sa. Însă acest răspuns este la rându-i exterior față de problemă. Cu cât mai pregnant indică hiba în argumentul oponentului, cu atât dă seama de neputința de a răspunde fățiș argumentului adus chiar dacă acesta are o hibă.

2. punctul tare al argumentului rezidă în distincția dintre planuri. Distincția dintre planuri presupune ca ulterioară conjuncția dintre planuri și anume în momentul

însurării pedepsei (căci am văzut că este vorba despre o însumare). Așadar crima la rându-i se descompune în două crime a căror conjuncție determină natura pedepsei. Însă orice distincție și cu atât mai mult orice conjuncție presupune capacitatea elementelor de a sta prin ele însele. Această autosuficiență înseamnă în contextul de față capacitatea fiecărui termen de a se rosti separat (adică de a constitui o unitate de sens autonomă față de celălalt) și de a se folosi separat (adică de a permite o sintaxă de sine stătătoare). Astfel autonomizate semantic și sintactic, am putea spune termenii își dovedesc independența necesară abordării distinctiv. În termenii logici dubla crimă rezidă în conjuncția dintre crima față de lege și crima față de individ.

Din această distincție decurge în mod logic că este posibilă o situație în care să avem o crimă față de individ fără să avem o crimă față de lege și, de asemenea că este posibil să avem o crimă față de lege fără să avem o crimă față de individ. Dovedindu-se adevărate separat și doar astfel cele două crime vor putea naște adevărul conjuncției lor. Însă am convenit mai sus de altfel un pur truism că nu este posibilă crima față de individ fără încălcarea unei legi; că stă în chiar esența crimei încălcarea legii. Neîncălcând nici o lege un act este un simplu act. Dacă respingem acest fapt intrăm într-un domeniu al vagului în care orice act este/ poate fi considerat criminal, ceea ce duce la constituirea unui sistem legislativ contradictoriu. (Se numește contradictoriu acel sistem care permite orice propoziție / orice consecință.)

Pe de altă parte a considera crimă acțiunea întreprinsă împotriva unei entități non-individuale este un lucru lipsit de sens. Eu ca individ pot acționa doar împotriva unui alt individ chiar eu am în vedere ceva general (un ideal, sistemul, statul etc.). Altfel spus, pot comite crima doar cu privire la ceva de același ordin cu mine adică într-un spațiu de identitate presupusă implicit de faptul acțiunii. La îndemâna acțiunii mele poate sta doar ceea ce mă vizează pe mine, adică ceea ce are chipul meu. Or legea ca lege, statul ca stat sunt realități de alt ordin decât cele pe care eu le pot afecta. Dacă acceptăm existența separată a acestor entități atunci le acceptăm implicit natura lor generală; abia acolo unde această natură se specifică, se individualizează pot eu acționa.

Vedem deci că cele două crime nu pot sta separat. Așadar distincția pe care am operat-o este o falsă distincție. Este vorba, de fapt, despre o dedublare în același plan, nimicun una care să aibă în vedere planuri diferite. Credem că sesizăm două aspecte ale crimei abia după ce crima a fost înfăptuită. Și aceasta deoarece vedem faptul brut dublat de conceptualizarea lui adică afectarea pe care o sufăr și gândirea afectării pe care o sufăr. Pe una o simt pe cealaltă o gândesc. În fapt însă eu gândesc ceea ce simt și nu un lucru diferit, ajungând să gândesc ceea ce am simțit abia după ce am simțit având, deci, succesivitate și nu simultaneitate. Adică scot note conceptuale dintr-un fapt brut; de aici iluzia dedublării. Dacă, bunăoară, sunt lovit, durerea și gândul că am fost lovit se constituie într-o dublă perspectivă asupra unui simplu, singur fapt. Mai departe, și rațiunea și corpul vor solicita depăgubire ceea ce determină pretenția asupra dublării firești a pedepsei.

În concluzie:

1. Dacă nu este vorba despre o dublă crimă nu poate fi vorba despre o dublă pedeapsă. Dacă nu este vorba despre o dublă pedeapsă atunci situația de la care am pornit se consideră a fi retragerea crimei și pedeapsă ceea ce lasă nerezolvat statutul pedepsei după retragerea crimei.

2.1 Dacă ceea ce este spus la punctul a) este adevărat, legea care le prescrie pe ambele este fără acoperire logică adică nu se poate justifica în fața legii mai tari decât ea, lege care este logică.

2.2 Dacă legea care prescrie pedeapsa și retragerea crimei nu rezistă logic atunci trebuie eliminată din ea sancțiunea pentru crimă acolo unde crima poate fi anulată ceea ce echivalează pragmatic cu legalizarea trișatului și, în general, a oricărei forme de furt.

de Oana Matei

## Capitalul social - Încrederea

Există o „modă” a termenilor greu definibili vehiculați în sociologie, economie și știință politică.

Unul dintre acești termeni, foarte des folosit pentru a explica o bună parte din procesele de dezvoltare a comunităților, este acela de „capital social”. Considerând capitalul social unul dintre tipurile de resurse de care dispune un individ, alături de capitalul economic și cel cultural, Pierre Bourdieu, printre primii care au utilizat termenul, crede că relațiile sociale pot facilita producerea de bunuri economice și ne-economice. Preluând formula de „capital social”, R.D. Putnam o utilizează pentru a explica decalajul dintre regiunea de nord și cea de sud în Italia. Definiția oferită de el spune că acest capital social reprezintă gradul în care o comunitate sau o societate colaborează sau cooperează prin mecanisme precum rețelele, încrederea, normele, valorile, relațiile, pentru a obține beneficii mutuale, care pot îmbunătăți eficiența socială.

Un fel de panaceu, capitalul social pare a rezolva problemele cu care se confruntă comunitățile. Problema care se pune imediat este, evident, cum facem să crească acest grad de încredere și solidaritate. Se pare că, pe lângă alte măsuri care țin de creșterea nivelului de educație, transparența deciziilor guvernamentale, promovarea activităților ONG-urilor, un factor determinant l-ar constitui crearea de spații de dezbateri.

De exemplu, codașă în toate topurile de încredere a cetățenilor atât în instituții cât și între ei, România se poate dezvolta numai o dată cu îmbunătățirea relațiilor sociale și crearea unui mediu de colaborare pentru succes. Însă să fie necesară doar o schimbare de „atitudine” pentru a atinge bunăstarea? **Capitalul social** nu este numai un amalgam de atitudini, el este o încercare de a stabili o bază pentru procesul instabil de dezvoltare socială.

de Marian Călborean

# Îndemn la lectură: proiectul proustian

În cele ce urmează, îmi propun să fac un tur de orizont asupra coordonatelor formale, de motivație și istorice ale operei proustiene pentru a putea formula, la sfârșit, un îndemn la lectură. Nu o să apelez frecvent la citate din opera proustiană (sunt zeci de citate posibile în opera sa pentru această temă), nici la referințe autoritare, ci voi încerca să fac loc, pe cât posibil, unei baze adevărate de discuție despre ceea ce nu se cunoaște, pentru că nu s-a citit. Pentru cineva care cunoaște „În căutarea timpului pierdut”, aceste rânduri pot servi pentru a vedea ce elemente am găsit eu semnificative pentru caracterizarea în două pagini a universului proustian, atât de impresionant, dar atât de puțin cunoscut: „Proust este cel mai mare scriitor necitit”.

În ceea ce privește omul Marcel Proust (1871 -1922) el a fost un fiu al unei familii din lumea bună, elitist, bisexual și evreu ce frecventa saloanele înalte, *deși* în „În căutarea” apar pasaje în care Proust caracterizează lumea de jos. În timpul vieții, Proust a scris publicistică, republicând înaintea „Căutării” decât un volum de pastişe (imitații de stil) și câteva traduceri *deși* pe la jumătatea vieții, a început un roman la persoana a III-a, „Jean Santeuil”, pe care l-a întrerupt după 2000 de pagini. Ca repere morale, în afacerea Dreyfuss a luat partea nevinovatului, asistând zile în șir la proces *deși* nu i-a urmat apoi pe dreyfusar în laicizarea anti-catolică și anti-militară. În general, imposibilitatea de a vorbi despre Proust-omul, dincolo de anecdotică foarte bogată, decurge din faptul că „În căutarea” este un roman la persoana I, dar între Marcel din carte și Proust din realitate poate exista un anumit paralelism, dar în nici un caz o identificare. Totodată, „În căutarea timpului pierdut” este forma evoluată a unui eseu „Contre Saint-Beuve”. Când Proust a decis să transforme eseu într-un roman în două volume, apoi în trei, apoi când a început să crească partea din mijloc, rezultând în final un total de 7 volume duble, el a hotărât să construiască, să exemplifice *tocmai* la persoana I ceea ce vroia să critice la Saint-Beuve: faptul că sensul unei opere ar putea fi găsit în autorul ei, că arta ar însemna determinare.

Dacă acceptăm pentru un moment că scopul lui Proust era să scrie un elogiu al artei drept creație, putem prezenta ideea de arhitectonică. Arhitectura proustiană a cărților, capitolelor, pasajelor și a apariției anumitor personaje sau impresii în roman este atât de complexă și bine încheagată încât pare o glumă caracterizarea unei opere filosofice drept catedrală. În acest sens, dacă nu ai citit cele 14 volume, înseamnă că nu ai citit Proust: de-abia la sfârșitul celei de-a doua cărți („La umbra fetelor în floare”) începi să înțelegi viața proustiană, de-abia la sfârșitul lui „Guermantes” înțelegi cum viața merge înainte, în ciuda morții, de-abia în a 5a și a 6a („Captiva” și „Fugara”) ajungi să poți să-ți hotărăști pe drept sentimentele față de eroul Marcel, însă numai în ultimele câteva zeci de pagini din „Timpul regăsit”, clopoțelul sună din nou și se înțelege cum, unul câte unul, fiecare dintre pasajele deschise în operă se închide, lăsând ultimul cuvânt „lungii existențe a oamenilor în timp”.

Dar ce e „lunga existență a oamenilor în timp”? Proust credea că timpul poate fi studiat dacă mai întâi îți antrenezi memoria să îl rețină. Aici intervine cea mai cunoscută descoperire filosofică proustiană: trecutul poate fi adus în întregime în prezent, neatins în actualitatea sa, prin procedeul memoriei involuntare, de un gust sau un miros experimentate demult în trecutul ce urmează a fi reamintit. Arhitectura romanului crește la mii de pagini între amintirea inițială a copilăriei, produsă de cunoscuta madelenă cu ceai și ultima reamintire, acel strident „clopoțel” ce închide povestirea, lăsând deschisă căutarea de semnificații: omul este dominat calitativ de timp, arta înseamnă depășirea vieții, viața continuă dincolo de limitele memoriei umane, indiferentă la cum ai trăit sau ce ai gândit, în memorie se pot căuta adevăratele esențe și, posibil, saltul către nemurire. În sensul proustian, a povesti înseamnă a deschide o paranteză în viață și să te lași în voia memoriei și a memoriei celei mai pregnante: memoria involuntară. Este ușor de formulat de aici o teorie a metaforei și a celorlalte figuri de stil, teorie exemplificată în stilul lui Proust.

Înăuntrul parantezelor memoriei stă însă adevărata măreție a lui Proust: Proust dezleagă, la începutul secolului XX, tematica de istoria propriu-zisă povestită: se poate citi „În căutarea...” drept succesiune a temelor abordate sau ca succesiune a evenimentelor prezentate, însă ele nu se confundă mai mult decât Marcel al cărții cu Marcel Proust. Ce este surprinzător este că Proust însuși dezavuează de fapt ambele citiri ale romanului (în „Timpul regăsit”); pentru el, nici temele gândite de autor, nici evenimentele întâmplare lui (presupusa sa viață) nu constituie scopul cărții ci, surprinzător pentru un autor atât de obscur pentru elevii de liceu (perioadă în care majoritatea oamenilor își formează impresiile asupra literaturii), un îndemn formativ, profund uman. Cartea sa (cele 14 volume)

ar trebui să-și schimbe iremediabil cititorii, să le ofere noi mijloace de analiză, un univers enorm de situații și personaje, o mulțime de teorii noi dar mai ales, o nouă viziune, „o călătorie în altă lume, nu prin călătoria pe o altă planetă, ci prin folosirea unei noi perechi de ochi”. Celor trei variante de citire a cărții le sunt dedicate următoarele paragrafe.

Sub raportul evenimentelor, „În căutarea” prezintă viața lui Marcel pentru aproximativ 40 de ani trecând prin copilărie, mediul de familie, prima iubire, vacanța la mare, prima mare prietenie, prima moarte a cuiva apropiat, primele relații sociale căutate, primele cercuri plicticoase în care se stabilește și, atunci când începe să se plictisească, marea iubire și marele chin. Apoi trece timpul, începe războiul și, lui Marcel, cel atât de neant cu sine începe să îi fie frică de moarte, aflându-se bătrân alături de cei cu care parcă din întâmplare trăise, acum considerați depășiți de către noua generație.

Din perspectiva tematică s-au scris cele mai multe laude pentru Proust: este primul scriitor ce tratează pe larg somnul, relațiile între literatură și știință, homosexualitatea, relațiile între artă și viața de zi cu zi. El discută cu nonșalanță pasaje întregi din vechii scriitori, are pagini succesive înțesate de vechi nume franceze (le listează admirativ pentru o nobilă etimologie), elaborează distincții și prezentări ale diferitelor tactici și strategii militare, discută cu răutate psihologia altora și jonglează perfect cu perspectivele de viziune ale aceleiași întâmplări. Tot la Proust se regăsesc cele mai frumoase pagini dedicate exaltării muzicale. Nu trebuie să vă imaginați că Proust ar fi un intelectualist: el descrie și bordeluri pentru bărbați, înțelesuri ale virilității, istoriile caselor nobiliare franceze, relațiile diplomatice și psihologia anti-germanică din timpul războiului. Gândirea autorului schimbă pasaje minunate scrise de detaliere a diferitelor teme, parcă la întâmplare, ca și cum timpul nu ar trece; cititorul urmează să vadă de fiecare dată cum schimbarea temei va fi conjugată, de-abia perceptibil, cu schimbarea poveștii. La capătul romanului, așa se închide povestirea: timpul de fapt trecuse iremediabil, toate temele sunt subjugate unei singure, imperceptibile întâmplări: dorința autorului de a-și salva trecutul într-o carte ce așteaptă să fie scrisă. Acea carte este, „În căutarea timpului pierdut”.

În ceea ce privește viziunea, privirea proustiană este dedicată lucrurilor simple, detaliilor nebanuite: fața unui om după ce a spus ceva, cum își pierde aprecierile noastre sensul când trec de la persoană la persoană, cât de importante sunt detaliile comunicării, diferența între aparența și realitatea oamenilor, câtă frumusețe simbolică poate fi în produsele unei brutării. Ceea ce pare a scrie Proust este că există doar două moduri de a vedea lumea: lumea drept realizare a unui proiect propriu în numele căruia poți ignora lucrurile dincolo de utilitatea imediată și lumea drept căutare în fiecare lucru a semnificației sale complete. Cele mai mari nefericiri în viața celor mai pozitive personaje din carte, Marcel și Swann, apar atunci când dragostea îi împinge spre primul tip de viziune, când vor numai să aibă obiectul dragostei lor și înțelegerea le este distrusă. Viziunea proustiană completă dorește să democratizeze lumea și obiectele ei și își propune să justifice extramoral orice fel de viață, dacă aceasta a fost închinată observației; și inteligența ar conta ca motiv pentru absolvere.

Am sugerat larga folosire de către Proust a metaforelor ca semne esențiale al memoriei așa cum a fost, memoria involuntară. Stilul proustian este probabil cel mai dificil stil neeliptic: propoziții lungi nesegmentate (chiar 2 pagini), metafore surprinzătoare și teorii întregi expuse în jumătăți de propoziții. Cu siguranță Proust se bucura ascunzând elemente-cheie ale povestirii în faldurile unui asemenea stil. Cu toate acestea, stilul lui Proust este limpede, revelator, complet, sensibil uneori și tăios alteori. El impune un ritm total diferit de viață și gândire, oferă parcă unul câte unul toate elementele de construcție a gândului cititorului și te încurajează să-l imiți: nu este greu să scrii ca Proust, dacă ai avea ce să scrii.

Ca îndemn de lectură, o să înșir câteva motive pentru a începe, și a nu se opri din citirea „Căutării”: cititorul devine mai inteligent, filosoful experimentează o filosofie inimitabilă, centrată pe sensibilul uman, cititorul dezvoltă iubire pentru artă și pentru micile gesturi frumoase din viața de zi cu zi, cititorul va trăi o senzație ce se compară cu puține altele odată ce încheie „În căutarea”, cititorul va căpăta un respect deosebit pentru acțiunea de a scrie și va încerca să scrie mai puțin și mai bine, cititorul își va întăni propriile gânduri pe care le considera originale expuse în extenso de-a lungul „Căutării”, cititorul va simți un impuls către a reciti și a cerceta pagină cu pagină realizarea proustiană, cititorul va putea înțelege mai bine relațiile umane și să-și aleagă mai ușor drumul în viață, cititorul se va regăsi schimbat după șase luni/un an de citit la „În căutarea”. În rest, succes!



Conține 4 fascicule,

8 pagini:

**A. Principal**

(pag. 1-4)

**B. Ed. specială:**

**Schimbul de**

**studenți**

(pag. 5-6)

**C. Eseuri&lucrări**

(pag. 7-8)

**D. Literatură**

(pag. 9-10)

# Literatură

# Luni

- Nr. 1

# fasciculul

# D

de **Paul Mihalache**

## Extraordinarele aventuri ale celor doi sau trei pui de elefant într-o noapte de sabbat

Într-o noapte de sabbat, înfruntând frica de întuneric, trei elefanți au pornit spre Alyah (cum se numește pădurea din spatele fiecărei case de elefant) să planteze fiecare câte un arici. Se spune că dacă plantezi un arici într-o noapte de sabbat, la douăzeci și unu de zile după, vei găsi în acel loc un bol cu licurici, fiecare dintre ei, îndeplinindu-ți, la cerere, câte o dorință, urmand apoi să se transforme în perculuș de lapte, pentru a-și putea lua zborul în liniște.

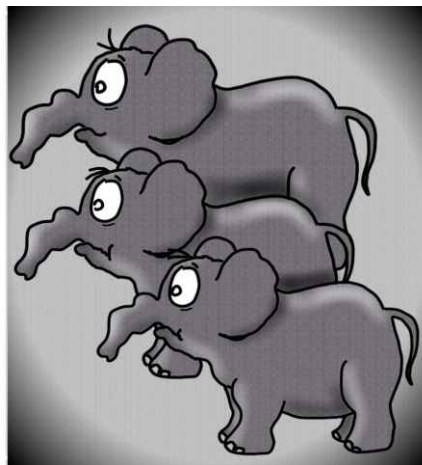
Pe elefanțelul cel mare îl cheamă Rudolf; cel mijlociu e Papsiy, iar cel mic plange mai mereu, aproape că nu vrea să vorbească, și vrea cu orice preț la tine; a zis că e puiul tău de elefant (Ți-l trimit: zî?????Ū. Să știi că eu nu i-am făcut nimic. De frică și de atata plans arată în halul ăsta). Acum au rămas doar doi ...

Era, bineînțeles, lună plină și, totodată, o beznă desăvârșită, ca în orice noapte de sabbat. Rudolf și Papsiy se orientau de obicei după auz, căci sacrificiile făcute în Alyah aveau întotdeauna ca fond sonor piesele Black Sabbath cântate de urs: The Master of Ceremony, Children of of the Damned fredonată de căprioare, acestea formând primul rând de spectatori: cei mai avizi de sânge, și We Who Are about to Die... intonată printre lacrimi de spaimă și de dor, de victimele ritualului, care erau recrutate cu regularitate din familia nevertebratelor. Legenda spune că de aici s-au inspirat trupele Black Sabbath și Iron Maiden, dând astfel naștere curentului Heavy Metal). În această seară însă, ursul Croobeck cânta atât de fals, încât cei doi elefanți preferau să-și astupe urechile cu piciorușele din față și să se ghideze după mirosul de gogoși calde și de vată de zahăr masa oferită victimelor înainte de execuție, procedeu realizat prin îngroparea de vii a unor viermișori de pământ verzi și albaștri, ce tremurau ca măgarul în bătaia vantului.

Nu fără nenumărate aventuri mult prea îngrozitoare pentru a putea fi povestite, Rudolf și Papsiy au ajuns în locul pe care îl însemnaseră din timpul zilei pentru a planta aricii (aici e vorba de o tehnică pe care o cunosc doar puii de elefant secret pe care nu au binevoit să mi-l divulge astfel încât nu aș putea descrie modul în care sunt plantați aricii; cred că sunt mai întâi altoiți cu o aripiară de caracatiță, dar acestea sunt doar zvonuri. Oamenii mari pretind că nici măcar elefanții nu știu cum se plantează aricii, și că această operațiune ar decurge cu totul și cu totul la întâmplare; dar cu toții știm ce prostii sunt în stare să debiteze oamenii mari...).

După ce și-au plantat fiecare aricii, Rudolf și Papsiy s-au așezat fiecare cu funduțul pe iarbă, la rădăcina unui arțar gros și morocănos, au scos câte o țigară de foi și au aprins-o tacticos, admirandu-și isprava. Prin preajmă, în afară de ei nu era nimeni decât broscioiul Kissmyaxe, care nu orăcăia niciodată decât cu rinocerii, și cu aceștia doar strictul necesar, atât doar că nu văzuse niciodată în viața lui vreun rinocer.

Iași, 27 august



Pseudofantasmagorie într-un act de **Maria Manuela Stoicescu**

# Sens interzis

Personaje:

**TRAGEDIA**  
**COMEDIA**  
**ILUZIA**  
**FARSA**  
**ABSURDUL**  
**MUZA**  
**POETUL**  
**MOARTEA**  
**NOROCUL**

## SCENA 1

(Un decor care arată de parcă cineva ar fi scăpat o ladă cu obiecte de recuzită de la balcon. Pe jos în colțul drept al scenei se întrezărește la lumina câtorva lumânari plasate întâmplător, un pumal. Lângă el, un joben și o pereche de aripi. Împrăștiate spre centrul scenei stau câteva manuscrise și un pachet de cărți de joc. Undeva în spate, pe un raft, veghează solemn un craniu. Dedesubtul raftului, o ladă cu capacul deschis din care iese un cap de clovn susținut de un arc imens. Există trei intrări: una în colțul stâng al scenei și alte două laterale, paralele, una în stanga și una în dreapta. Pe aceasta din urmă intră alergând un omuleț, încă de când se ridică cortina, care apoi părăsește scena prin stânga, ca peste câteva secunde să intre în fugă prin stânga și să iasă prin dreapta. Repetă neobosit această rutină. POETUL doarme cu capul pe manuscrise. COMEDIA, îmbracată într-un frac roz, cu paiete, stă pe jos, sprijinită de perete, jucându-se cu un yo-yo. ILUZIA,

îmbrăcată într-un costum alcătuit din dungi, carouri, pătrățele, romburi, pe scurt tot ceea ce poate face un ochi să tragă oblonul ca să-și revină, stă pe partea dreapta cu mâinile împreunate și face umbre pe pereți. Sexul personajelor este ambiguu. Excepție fac MUZA și POETUL)

## SCENA 2

Intră TRAGEDIA (solemnă, în timp ce același bizar personaj aleargă dintr-o parte într-alta a scenei. Îmbracată într-o togă purpurie, cu fața albă ca o bucată de cretă, pășește încet și demn, cu privirea pierdută undeva, sus. COMEDIA întinde un picior și-i pune piedică; TRAGEDIA, ușor mioapă de altfel, se prabușește cu zgomot puternic și cu aerul unui erou răpus în luptă. Omulețul aleargă în continuare de colo-colo)

TRAGEDIA (ridicându-se): O, zei, vremuri de restriște s-au abătut asupra capetelor noastre!

COMEDIA (face o grimasă și plescăie a nemulțumire. Îngână cuvintele TRAGEDIEI, pentru a demonstra că a mai auzit lucrurile astea de sute de ori)

TRAGEDIA: Cumplit sfârșit ne paște! Blestemate (COMEDIA, în spate, o îngâna în continuare) fie nimicia și mizeria ce-atrag asupra noastră năpasta...

COMEDIA: Ce-mi place replica-asta! TRAGEDIA (încercând s-o ignore)... năpasta și mânia odraslelor cerești...

COMEDIA: E, hai să-nnebunești! (Omulețul străbate în continuare scena dintr-o parte în alta)

TRAGEDIA (spre comedie, adresându-i-se amenințător): Sămânță de (continuare în pag 10)

## Pseudofantasmagorie într-un act de **Manuela Stoicescu**

### (continuare din pag 9)

pierzanie...

(*Omulețul trece a nu știu câta oara pe lângă TRAGEDIE, bineînțeles în fugă, după care bineînțeles, dispăre*)

TRAGEDIA: Pe sandalele lui Hermes, ăsta cine naiba e?!

COMEDIA și ILUZIA (într-un glas): Norocul...

TRAGEDIA: N-am auzit de el. Da-i cam zbanghiu de fel... (*face un semn cu mâna la tâmplă, apoi își reia tonul solemn*): Sămânță de păcat...

COMEDIA: Pierzanie... Ai uitat?!

TRAGEDIA (*ușor dezorientată, o ia de la început*): O, zei, vremuri de restriște s-au abătut asupra capetelor noastre...

COMEDIA (*exasperată, către ILUZIE*): Tu ce-ai de dai atâta din picioare?

ILUZIA (*nonșalantă*): Eu? Ți se pare...

(*Omulețul aleargă când intrând prin dreapta și ieșind prin stânga, când intrând prin stânga și ieșind prin dreapta. La un moment dat iese din scenă îndeplinindu-și rutina, se aude o bufnitură și nu mai apare*)

COMEDIA: Ghinion...

TRAGEDIA: Cumplit sfârșit ne paște! Blestemate... blestemate... (*își duce mâna la frunte într-un gest disperat*) Pe buricul Afroditiei, cred că m-am cam ramolit... (*Se întristează, dar în scurt timp fața i se luminează a aducere-aminte*) Blestemate...!

COMEDIA: Nu se poate!

(*În mijlocul scenei apare de nicăieri o creatură alcatuită pe principii conform căruia nu există nici un principiu. Pare rodul imaginației unui contorsionist sau exemplificarea perfectă a unor acțiuni ce nu trebuie sub nici o formă încercate acasă. Capul îi este așezat invers, fața i se află în același plan cu spatele, mâna dreaptă e-n locul mâinii stangi și invers, astfel încât degetele mari de la ambele mâini se află în exterior. Din glezne pornesc călcăiele, calcă pe degete și se susține pe tălpi. Apariția uimește în așa măsură COMEDIA și TRAGEDIA încât primul lor impuls e să-și îndrepte privirile spre ILUZIE*)

### SCENA 3

ILUZIA (*dezvinovățindu-se*): N-am făcut nimic!

COMEDIA (*iese din scenă întorcându-se în scurt timp ținând de urechi un personaj îmbrăcat într-un costum jumătate alb, jumătate negru și încălțat în pantofi care chițăie atunci când ating pământul*)

### SCENA 4

COMEDIA: Te ții de glume? Bagă de seamă...

FARSA: Da` ce-ai cu mine? (*Observând creatura*) Mamăăă!

COMEDIA (*nemaiștiind ce să creadă. Către creatură*): De unde-ai apărut?

(*Creatura nu schițează nici un gest*)

COMEDIA: De unde-ai apărut? Ești surd?

TRAGEDIA (*în culmea disperării*): Feriți, e-ntruchiparea urgenței olimpiene!

COMEDIA (*către TRAGEDIE*): Mai taci, tu! E absurd!

(*Creatura începe să rădă încercând să bată din palme*)

COMEDIA: Așa, deci! Tu ne chemași aici! Să știi că ai întârziat!

TRAGEDIA (*într-un gest de extremă revoltă*): Blestemat!...

COMEDIA (*îi face semn TRAGEDIEI să tacă, apoi revine spre musafir*): Ceva de zis, mon cher?

ABSURDUL: Micuțul rinocer tușește și admiră.

COMEDIA: Frumos răspuns. Mă mir de ce mă miră.

(*Absurdul dispăre la fel de brusc precum a apărut*)

### SCENA 5

COMEDIA: Na că l-am pierdut...

ILUZIA: Eu, în locul tău...

COMEDIA: Daa?!...

ILUZIA: Eu... îl pocneam în ceafă.

TRAGEDIA: Și eu făceam la fel.

COMEDIA: În ceafă, ziceți! Voi v-ați uitat puțin la el?!

(*ILUZIA și TRAGEDIA pleacă, rușinate, capul.*)

COMEDIA pleacă de lângă ele, îndreptându-se spre FARSA care se joacă cu degetele. Când să-i adreseze o vorbă, FARSA rămâne cu gura căscată, arătând cu degetul spre locul unde doarme poetul. COMEDIA se întoarce cu spatele, ILUZIA și TRAGEDIA observă și ele ce se întâmplă și se grăbesc să se ascundă în colț. COMEDIA se îndreaptă și ea spre colțul cu pricina, în timp ce FARSA rămâne în aceeași poziție, cu gura căscată și cu degetul întins. COMEDIA o trage de guler lângă ea; se aud pantofii chițând.)

### SCENA 6

(*Deasupra locului unde doarme POETUL apare o lumină copleșitoare și deodată, se poate vedea cum se lasă în jos o scară. Pe scara coboară enervată din cauza faldurilor rochiei o făptură străvezie, cu părul încurcat și înfoiat. Ajunsă jos, se apleacă cu tandrețe asupra artistului.*)

### SCENA 7

(*Din colțul stâng, pe lângă locul în care stau ascunse COMEDIA, TRAGEDIA, FARSA și ILUZIA apare o siluetă imensă înfășurată în negru, purtând pe umăr o coasă cât toate zilele.*)

MUZA, vizibil deranjată, îi face semn s-o șteargă)

MOARTEA: Cui îi faci tu semn să plece?

MUZA: Ție, cui crezi?

MOARTEA (*jignită*): Ascultă, domnișoară, și

ascultă bine. Dacă va fi să plece vreunul dintre noi, aceea este tine.

MUZA: Acea ești tu.

MOARTEA: Poftim?!

MUZA: Se zice aceea ești tu. (*oftează și dă dezaprobator din cap*)

MOARTEA (*imitând-o*): "Se zice aceea ești tu..."

MUZA: Musafiri neinvitați și nepoliticoși pe deasupra. Exact ce-mi trebuia.

MOARTEA: Pesemne că nu știi cine...

MUZA: Nu, nu stiu cine esti și nici nu mă interesează.

MOARTEA (*spre public, făcând un gest cu degetul mare spre MUZĂ*): Vorbele ei nici nu rimează... Muzele astea nu-i foarte deștepte.

MUZA: Se zice "Muzele nu sunt foarte deș..." (*dându-și seama ce spune*) Da, nu rimează! N-am inspirație, e bine?!

(*O secundă apare ABSURDUL*)

MOARTEA (*amintindu-și de ce venise*): Destul! Să ne apucăm pe treabă!

MUZA: Se spune... (*ajungând la concluzia că pierde timpul, face un gest de lehamite*)

(*MOARTEA vine mai aproape de POET, ridică într-un gest amplu coasa deasupra acestuia, însă deodată partea de sus a coasei cade cu un zgomot asurzitor pe podea, iar MOARTEA rămâne cu mânerul ridicat spre tavan.*)

### SCENA 8

(*Din celălalt colț al sălii se aude un chițăit și apare FARSA, tăvălindu-se pe jos de răs. COMEDIA, ținându-se cu mâinile de burtă, îi întinde palma în semn de salut.*)

### SCENA 9

(*MOARTEA dispăre într-un urlat răsunător și feroce, iar ILUZIA și TRAGEDIA ies timide din colțul lor. MUZA apucă tăișul coasei și-i zboară capul TRAGEDIEI. COMEDIA și FARSA se opresc din răs. POETUL se întoarce pe partea cealaltă. MUZA întinde mâna spre FARSA, FARSA se îndreaptă spre ea și dispar amândoi pe scară. Un timp se mai aude chițăitul pantofilor.*)

### SCENA 10

COMEDIA (*spre ILUZIE*): Știi bancul cu pisica? (Începe să-i spună bancul, în timp ce se îndreaptă spre ieșire ca doi vechi prieteni)

### SCENA 11

(*Apare în scenă ABSURDUL. Face o reverență și dă să o rupă la fugă, dar se ciocnește cu NOROCUL, care apare iar alergând din cealaltă parte a scenei. Amândoi cad năuciți la pământ.*)

### CORTINA